

Analýza uplatnitelnosti absolventů s těžkým postižením na trhu práce

Specifická část

Zlínský kraj

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Pedagogická
fakulta

Univerzita Palackého
v Olomouci

Seznam autorů:

PaedDr. Pavlína Baslerová, Ph.D.

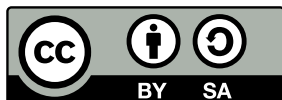
prof. PaedDr. Mgr. Jan Michalík, Ph.D.

Mgr. Jaromír Maštalíř, Ph.D.

Mgr. Romana Kolibová

Mgr. Magda Trčalová

Bc. Veronika Smoláková

Toto dílo je licencováno pod licencí Creative Commons BY-SA (Uveďte původ – Zachovejte licenci).

Licenční podmínky najdete na adrese <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Úvod	4	kapitola 4 SOCIÁLNÍ SLUŽBY V KRAJI PODÍLEJÍCÍ SE NA PODPOŘE OSOB S TĚŽKÝM ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	19
kapitola 1 ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE	5	4.1 SR, SAS a STD	20
kapitola 2 OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V KRAJI	6	4.2 Centra denních služeb (CDS), denní stacionáře (DS)	21
2.1 Počet osob s průkazem ZTP	7	4.3 TS, DOZP, CHB a PSB	22
2.2 Počet osob s invalidním důchodem	8	4.4 Odlehčovací služby (ODLS), osobní asistence (OSA)	23
2.3 Počet osob s příspěvkem na péči	9	4.5 NRZP a odborné socální poradenství	24
2.4 Počet žáků s podpůrným opatřením 4. a 5. stupně	10	kapitola 5 AKTIVITY DALŠÍCH ORGANIZACÍ V KRAJI ZAMĚŘENÝCH NA PODPORU OSOB S TĚŽKÝM ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	25
kapitola 3 ŠKOLY A TŘÍDY ZŘÍZENÉ PRO ŽÁKY SE ZP V KRAJI	11	5.1 Neziskový sektor podílející se na podpoře osob s TP	26
3.1 Přehled škol regionálního školství	12	5.2 Místní akční skupiny	27
3.2 Základní a střední školy samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením	13	kapitola 6 PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI A KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ PRO OSOBY S TĚŽKÝM ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V KRAJI	28
3.3 Základní školy speciální a základní školy pro žáky s LMP	14	6.1 Úřady práce a Informační poradenská střediska	29
3.4 Střední školy kategorie C: praktické školy	15	6.2 Sociální podniky	30
3.5 Střední školy kategorie E: učební obory	16	6.3 Deset největších zaměstnavatelů v kraji.....	31
3.6 Střední školy kategorie H, L, M	17	Závěr	32
3.7 Školská poradenská zařízení	18		

Specifická část Analýzy uplatnitelnosti absolventů s těžkým postižením na trhu práce monitoruje vzdělávací a pracovní příležitosti osob s těžkým postižením ve Zlínském kraji. Seznamuje současně čtenáře se systémem sociálních služeb, které těmto jedincům umožňují udržet adekvátní kvalitu života. Navazuje nejen na obecnou část Analýzy, ale také na další výstupy projektu Systémová podpora kariérového poradenství a tranzitních programů žáků se SVP v ČR, jehož realizátorem je Ústav speciálněpedagogických studií Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci:

- Rukověť kariérového poradce žáků se SVP – individuální plánování a tranzitní program a
- Rukověť kariérového poradce žáků se SVP – specifická část Zlínský kraj.

„Obecná“ část Rukověti seznamuje uživatele zejména s principy a postupy tranzitního programu, který je zaměřen nejen na přechod ze světa vzdělávání do světa práce, ale i na přechod ze světa vzdělávání do prostředí (nejčastěji sociálních služeb), které umožňuje udržení či zvýšení kvality života i bez pracovního uplatnění. Specifická část Rukověti nabízí čtenáři seznam a podrobnější charakteristiku organizací participujících na vzdělávání, sociální podpoře a zaměstnanosti osob s těžkým postižením ve Zlínském kraji. Předkládaná specifická část Analýzy pak prostřednictvím geoinformačních map umisťuje dané organizace do prostředí Zlínského kraje tak, aby byly pro uživatele co nejpřehlednější.

V první části Analýzy jsou krátce představeny základní demografické údaje Zlínského kraje.

Druhá část obsahuje základní informace (data bez mapových podkladů) o sociální podpoře osob s těžkým zdravotním postižením, vedoucí k identifikaci jejich počtu: počet osob s průkazy TP, ZTP a ZTP/P, počty osob pobírajících invalidní důchody a příspěvek na péči. Současně je tam uvedeno číselné vyjádření počtu žáků základních škol v kraji, kterým jsou přiznána podpůrná opatření 4. a 5. stupně.

Třetí kapitola se věnuje školským institucím, které vzdělávají či poskytují poradenskou podporu osobám se závažným zdravotním postižením. Čtenář v ní nalezne přehled všech škol regionálního školství v kraji, základních škol vzdělávajících žáky s mentálním postižením, základních a středních škol zřízených podle § 16 odst. 9, praktických škol, učebních oborů kategorie E a dalších vzdělávacích oborů těch středních škol, které zároveň zřizují praktické školy či učební obory kategorie E.

Čtvrtá kapitola obsahuje grafické znázornění umístění těch sociálních služeb, které se podílejí na podpoře osob s těžkým postižením: služby sociální rehabilitace, sociálně terapeutické dílny, sociálně aktivizační služby a další instituce participující na podpoře této cílové skupiny.

Pátá kapitola je zaměřena na základní fakta týkající se neziskových organizací, popisuje jejich propojenost se sociálními službami a informuje o aktivitách MAP a MAS, které aktuálně síťují služby aktérů podílejících se na podpoře osob se znevýhodněním.

Poslední část této Analýzy mapuje pracovní příležitosti dostupné osobám s těžkým postižením v kraji. Uvádí organizace na chráněném i otevřeném trhu práce.

Data uvedená v Analýze jsou aktuální k lednu 2022.

kapitola 1 ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

Počet obyvatel kraje: 580 119

Rozloha kraje: 3 964 km²

Krajské město: Zlín

Zlínský kraj se nachází na východě České republiky. Polohu kraje dále určují sousedící kraje – Olomoucký, Jihomoravský, Moravskoslezský – a Slovensko. Rozlohou je 4. nejmenším krajem v ČR. Dle počtu obyvatel je v rámci všech 14 krajů ČR na 9. místě. Na jeho území se nacházejí 4 okresy, 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a celkem 30 měst. Největším městem je Zlín a pro zajímavost lze zmínit i bývalá okresní města Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín.

2.1 Počet osob s průkazem ZTP

2.2 Počet osob invalidním důchodem

2.3 Počet osob s příspěvkem na péči

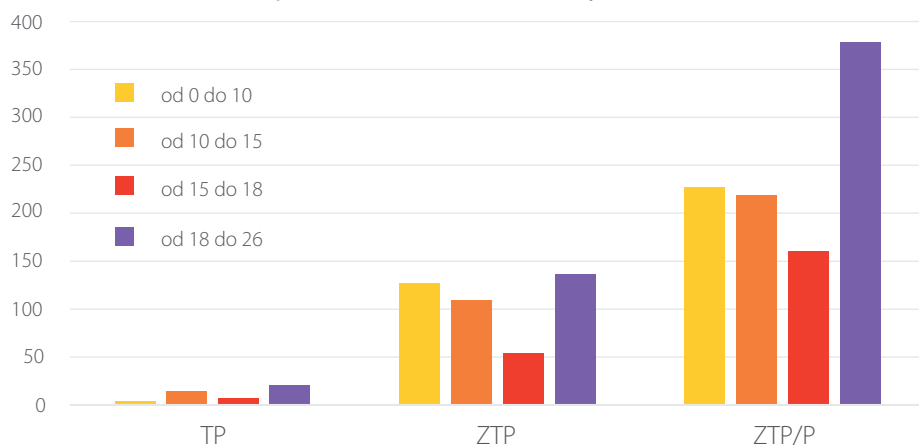
2.4 Počet žáků s podpůrným opatřením 4. a 5. stupně

2.1 POČET OSOB S PRŮKAZEM ZTP

Počet průkazů TP (těžce postižený) je ve všech věkových kategoriích zanedbatelný. Je tomu tak ostatně ve všech krajích republiky. Do jejich počtu se zřejmě promítá minimální výše benefitu, která z tohoto stupně podpory vyplývá.

Počet průkazů ZTP (zvláště těžce postižený) se vždy pohybuje kolem 100. Pouze ve věkové kategorii 15–18 let je jejich nominální počet přibližně poloviční, což však odpovídá délce tohoto věkového intervalu oproti věkovým intervalům ostatním. Největší počet průkazů ve všech věkových kategoriích je zaznamenán u průkazu ZTP/P (zvláště těžce postižený s průvodcem). Tento typ průkazu je spojen s nejvyšší úrovní benefitů. Právě souvislost s průvodcem je zásadní pro děti s těžkým postižením v nízkém a školním věku. V dospělosti tento typ průkazu koreluje s příznaným invalidním důchodem. Nízký počet průkazů ZTP/P ve věkové kategorii 15–18 let souvisí s krátkou délkou tohoto intervalu.

Počet průkazů ZTP ve Zlínském kraji v roce 2020

Počet průkazů ZTP v krajích České republiky v roce 2020

	od 0 do 10			od 10 do 15			od 15 do 18			od 18 do 26		
	TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P
Hlavní město Praha	38	180	318	31	140	291	14	58	169	52	191	355
Středočeský kraj	30	256	488	28	206	496	10	89	294	34	250	612
Jihočeský kraj	15	122	167	19	119	228	13	60	116	18	124	351
Plzeňský kraj	11	142	188	22	157	240	11	73	135	22	129	347
Karlovarský kraj	4	43	117	9	50	131	7	27	74	10	56	182
Ústecký kraj	34	208	384	41	203	462	18	114	273	39	270	620
Liberecký kraj	14	96	211	13	86	217	4	35	133	27	149	300
Královéhradecký kraj	12	173	178	13	142	211	5	59	128	17	163	358
Pardubický kraj	10	121	175	13	94	194	6	54	135	16	115	388
Kraj Vysočina	6	100	140	10	71	165	5	37	118	22	99	322
Jihomoravský kraj	37	313	434	43	232	412	16	96	247	49	266	639
Olomoucký kraj	13	134	206	8	100	209	9	45	131	18	112	366
Zlínský kraj	4	126	226	14	108	218	7	53	159	20	136	376
Moravskoslezský kraj	24	186	358	34	163	446	19	75	280	51	237	727

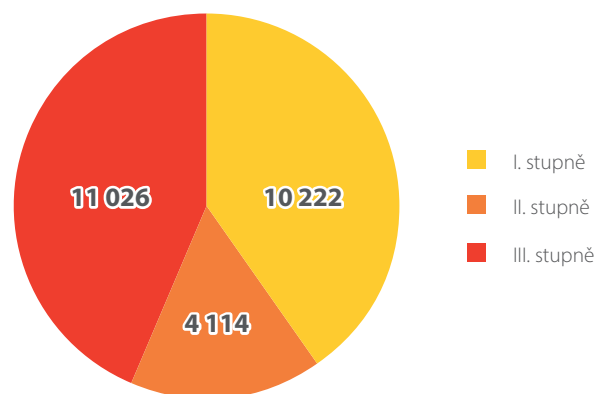
TP	Vyhrazené místo k sezení v dopravních prostředcích HD. Přednost při vyřizování úředních úkonů.
ZTP	Vyhrazené místo k sezení v dopravních prostředcích HD. Přednost při vyřizování úředních úkonů. Bezplatná doprava v MHD. 75% sleva při cestování vlakem a autobusem (mimo MHD). Možná sleva na kulturní a sportovní akce (záleží na pořadatelci).
ZTP/P	Vyhrazené místo k sezení v dopravních prostředcích HD. Přednost při vyřizování úředních úkonů. Bezplatná doprava v MHD. 75% sleva při cestování vlakem a autobusem (mimo MHD). Možná sleva na kulturní a sportovní akce (záleží na pořadatelci). Bezplatné využití veřejné hromadné dopravy pro průvodce. Bezplatná přeprava vodícího psa.

2.2 POČET OSOB S INVALIDNÍM DŮCHODEM

Nejvyšší počet osob s invalidním důchodem je v kategorii III. stupně invalidity, a to více než 11 000 osob. V porovnání s Plzeňským krajem, který je počtem obyvatel srovnatelný se Zlínským krajem, četnost osob v III. stupni invalidity převyšuje zhruba o 200. Druhá nejvyšší četnost osob s invalidním důchodem je v I. stupni invalidity a nejméně osob spadá do II. stupně. Rozdíl mezi jednotlivými stupni invalidity spočívá v míře poklesu pracovní schopnosti občana.

Invalidní důchod 1. st.	Invalidita 1. stupně Pokles pracovní schopnosti o 35 % až 49 %.
Invalidní důchod 2. st.	Invalidita 2. stupně Pokles pracovní schopnosti o 50 % až 69 %.
Invalidní důchod 3. st.	Invalidita 3. stupně Pokles pracovní schopnosti nejméně o 70 %.

Počet osob s ID ve Zlínském kraji v roce 2020

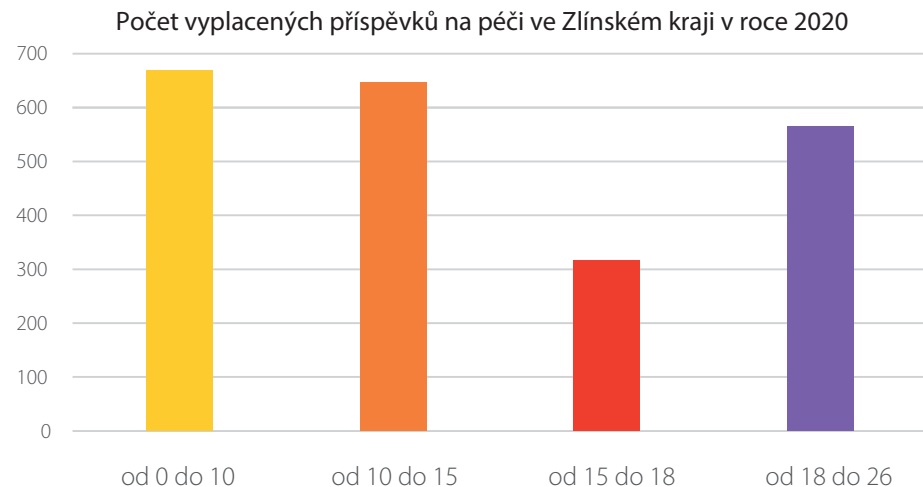

Počet osob s ID podle stupně v krajích České republiky v roce 2020

	I. stupně	II. stupně	III. stupně
Hlavní město Praha	10 454	6 048	13 295
Středočeský kraj	19 721	8 424	18 725
Jihočeský kraj	11 918	4 548	9 266
Plzeňský kraj	9 346	5 239	10 844
Karlovarský kraj	3 999	1 968	4 580
Ústecký kraj	18 265	7 629	15 384
Liberecký kraj	7 677	3 453	7 789
Královéhradecký kraj	8 575	4 086	9 908
Pardubický kraj	9 352	4 129	8 968
Kraj Vysočina	8 840	4 092	8 766
Jihomoravský kraj	24 696	10 476	19 369
Olomoucký kraj	9 907	3 850	9 713
Zlínský kraj	10 222	4 114	11 026
Moravskoslezský kraj	20 062	8 570	20 346

2.3 POČET OSOB S PŘÍSPĚVKEM NA PÉČI

Počet vyplacených příspěvků na péči ve Zlínském kraji do 18 let věku je celkem 1 630, což lze komparovat s Plzeňským krajem, který má přibližně stejný počet obyvatel. V Plzeňském kraji bylo v roce 2020 vyplaceno 1954 příspěvků na péči osobám do 18 let věku. Četnost vyplácení příspěvku na péči do 18 let věku se v obou krajích výrazně neliší. Stejně tomu je i u vyplácení příspěvků na péči v kategorii nad 18 let (18–26 let) – v roce 2020 bylo vyplaceno ve Zlínském kraji 565 příspěvků na péči a v Plzeňském kraji 561. Je nutné upozornit na fakt, že částky pobíraného příspěvku na péči do 18 let věku a nad 18 let věku jsou rozdílné. Nárok na příspěvek na péči má však osoba starší 1 roku. Děti do 1 roku se tudíž do dané kategorie nepočítají, i když je věkový rozptyl vymezen 0–10 let.

Počet vyplacených příspěvků na péči v České republice v roce 2020

	od 0 do 10	od 10 do 15	od 15 do 18	od 18 do 26
Hlavní město Praha	1 298	1 012	429	677
Středočeský kraj	1 797	1 511	684	1 000
Jihočeský kraj	697	763	334	575
Plzeňský kraj	761	840	353	561
Karlovarský kraj	361	400	172	297
Ústecký kraj	1 293	1 385	639	1 058
Liberecký kraj	670	584	263	477
Královéhradecký kraj	837	707	343	620
Pardubický kraj	744	700	300	576
Kraj Vysočina	575	521	247	489
Jihomoravský kraj	1 653	1 414	683	1 070
Olomoucký kraj	772	670	341	576
Zlínský kraj	668	646	316	565
Moravskoslezský kraj	1 206	1 174	613	1 152

Stupeň závislosti	Osoby do 18 let	Osoby od 18 let
I. lehká závislost	3 300 Kč	880 Kč
II. středně těžká závislost	6 600 Kč	4 400 Kč
III. těžká závislost	13 900 Kč	12 800 Kč
IV. úplná závislost	19 200 Kč	19 200 Kč

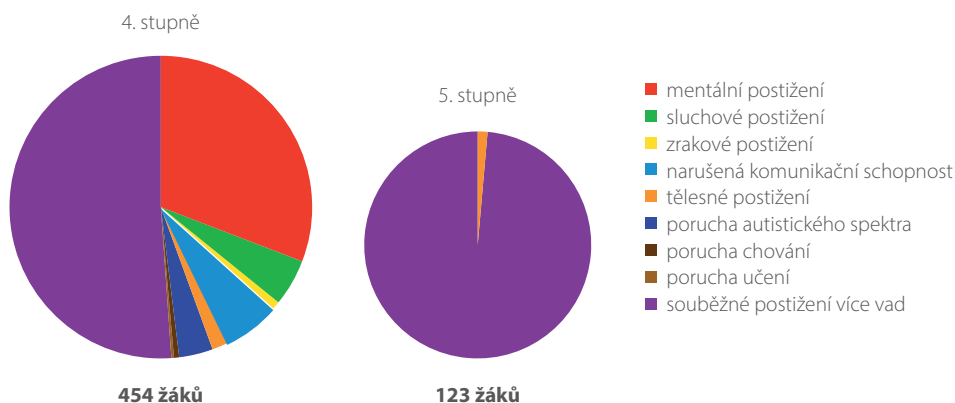
2.4 POČET ŽÁKŮ S PODPŮRNÝM OPATŘENÍM 4. A 5. STUPNĚ

Podpůrná opatření (PO) 4. a 5. stupně doporučují výhradně školská poradenská zařízení (ŠPZ) a využívají se v podpoře žáků s těžkým postižením. Jsou to zejména žáci se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, žáci nevidomí a neslyšící, žáci s těžkými dopady tělesného postižení, narušené komunikační schopnosti, poruchy autistického spektra a žáci se závažnými poruchami chování. Odborná literatura pojem těžké postižení nevysvětluje jednotně. Pro potřebu této Analýzy jsme čerpali ze statistického výkaznictví škol a uvádíme počty žáků, kteří jsou ve statistikách MŠMT uvedeni jako příjemci 4. a 5. stupně PO. Data Zlínského kraje ukazují, že z celkového počtu 454 žáků s doporučením 4. stupně PO je cca 50 % žáků se souběžným postižením více vadami a 36 žáků s mentálním postižením.

Počet žáků ve 4. a 5. stupni PO podle postižení v České republice v roce 2020

	4. stupeň									5. stupeň							
	MP	SP	ZP	NKS	TP	PAS	CHOV	UC	SPVV	SP	ZP	NKS	TP	PAS	CHOV	UC	SPVV
Hlavní město Praha	112	63	33	55	15	84	26	9	480	0	0	1	6	6	1	0	210
Středočeský kraj	159	5	5	16	18	53	25	3	588	0	0	0	4	8	0	0	176
Jihočeský kraj	159	18	2	5	8	72	6	2	129	0	0	0	5	9	0	0	103
Plzeňský kraj	146	19	8	15	21	18	8	0	350	0	0	0	2	0	0	0	99
Karlovarský kraj	57	10	3	15	3	3	8	25	193	0	0	0	0	0	0	0	65
Ústecký kraj	263	4	13	40	17	42	10	3	449	1	0	0	0	8	0	0	271
Liberecký kraj	66	17	1	21	2	62	11	2	180	0	1	0	2	15	0	0	79
Královéhradecký kraj	159	12	5	43	11	97	8	1	371	0	0	0	2	1	1	0	60
Pardubický kraj	135	6	4	28	11	32	21	3	243	1	0	1	2	1	0	0	99
Kraj Vysočina	110	6	3	8	2	11	0	0	197	0	0	0	0	1	0	0	81
Jihomoravský kraj	140	23	10	24	47	359	13	1	311	1	1	0	1	51	0	0	155
Olomoucký kraj	84	27	7	23	10	8	8	3	310	1	0	0	0	0	0	0	105
Zlínský kraj	140	23	4	28	8	16	2	1	232	0	0	0	2	0	0	0	121
Moravskoslezský kraj	672	76	11	201	53	434	39	1	291	0	0	4	6	117	0	0	378

Počet žáků ve 4. a 5. stupni PO podle postižení ve Zlínském kraji v roce 2020

Vzhledem k tomu, že většina žáků s vícečetným postižením má mentální postižení, lze předpokládat, že značná část z nich bude žáky základní školy speciální. V nízkých desítkách jsou zastoupeni žáci s NKS (6 %), se sluchovým postižením (5 %) a PAS (3,5 %). Žáci s tělesným postižením, zrakovým postižením a vývojovými poruchami se v tomto stupni podpory objevují v počtu jednotek.

V 5. stupni PO jsou kromě žáků se souběžným postižením více vadami zařazeni pouze 2 žáci s tělesným postižením. V kraji jsou zřízeny i základní školy dle § 16 odst. 9 pro žáky bez mentálního postižení (např. za vysokým počtem žáků se závažným sluchovým postižením jistě stojí MŠ, ZŠ a SŠ pro žáky se sluchovým postižením ve Valašském Meziříčí).

kapitola 3 **ŠKOLY A TŘÍDY ZŘÍZENÉ PRO ŽÁKY SE ZP V KRAJI**

3.1 Přehled škol regionálního školství

3.2 Základní a střední školy samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením

3.3 Základní školy speciální a základní školy pro žáky s lehkým mentálním postižením

3.4 Střední školy kategorie C: praktické školy

3.5 Střední školy kategorie E: učební obory

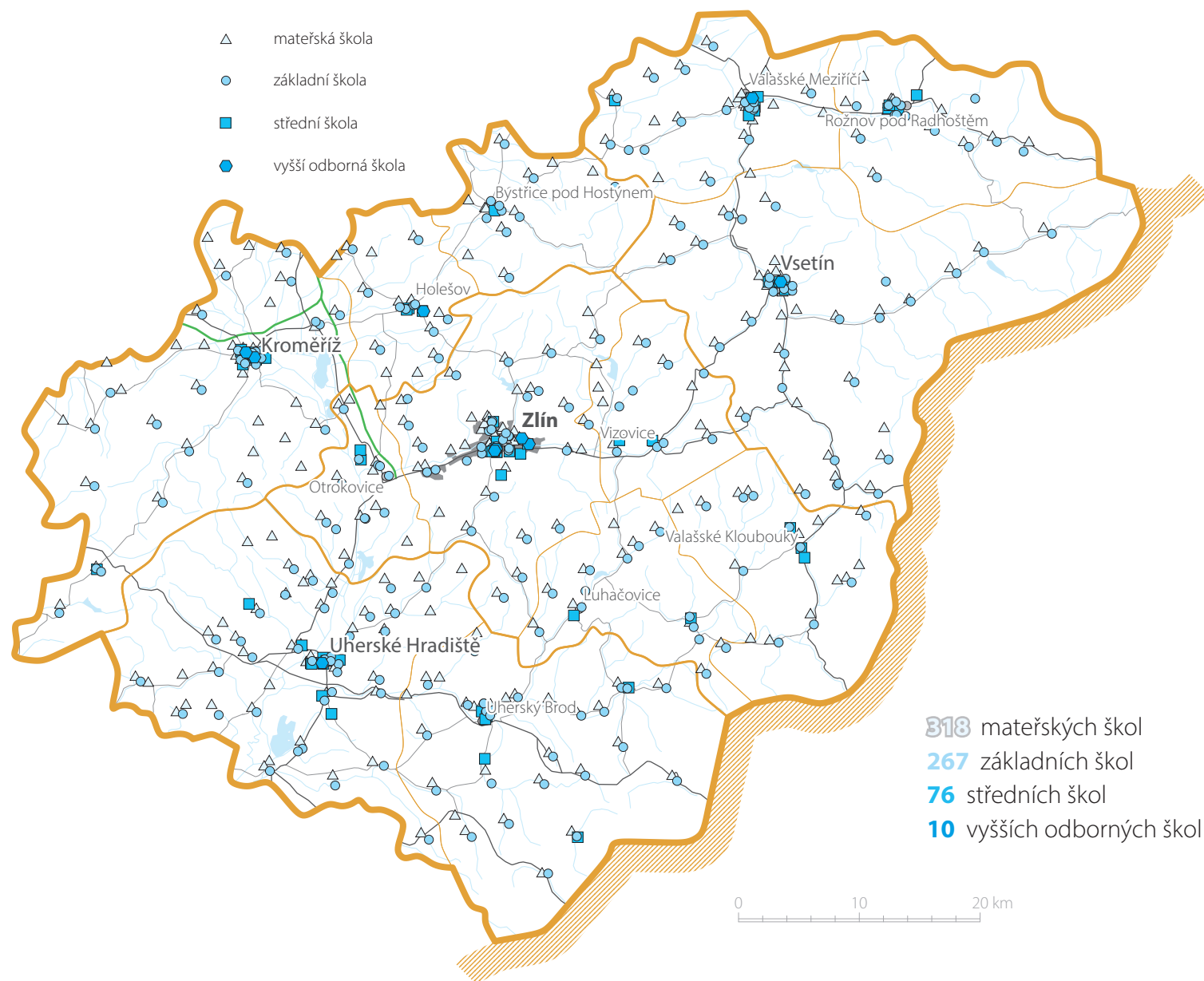
3.6 Střední školy kategorie H, L, M

3.7 Školská poradenská zařízení

3.1 PŘEHLED ŠKOL REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ

Rozmístění mateřských a základních škol, které zřizují jednotlivé obce, je rovnoměrné a koresponduje s hustotou osídlení v kraji. Nejvíce škol se koncentruje ve velkých městech (Zlín, Uherské Hradiště, Kroměříž, Vsetín a Valašské Meziříčí). Logicky nejhustější je síť mateřských škol.

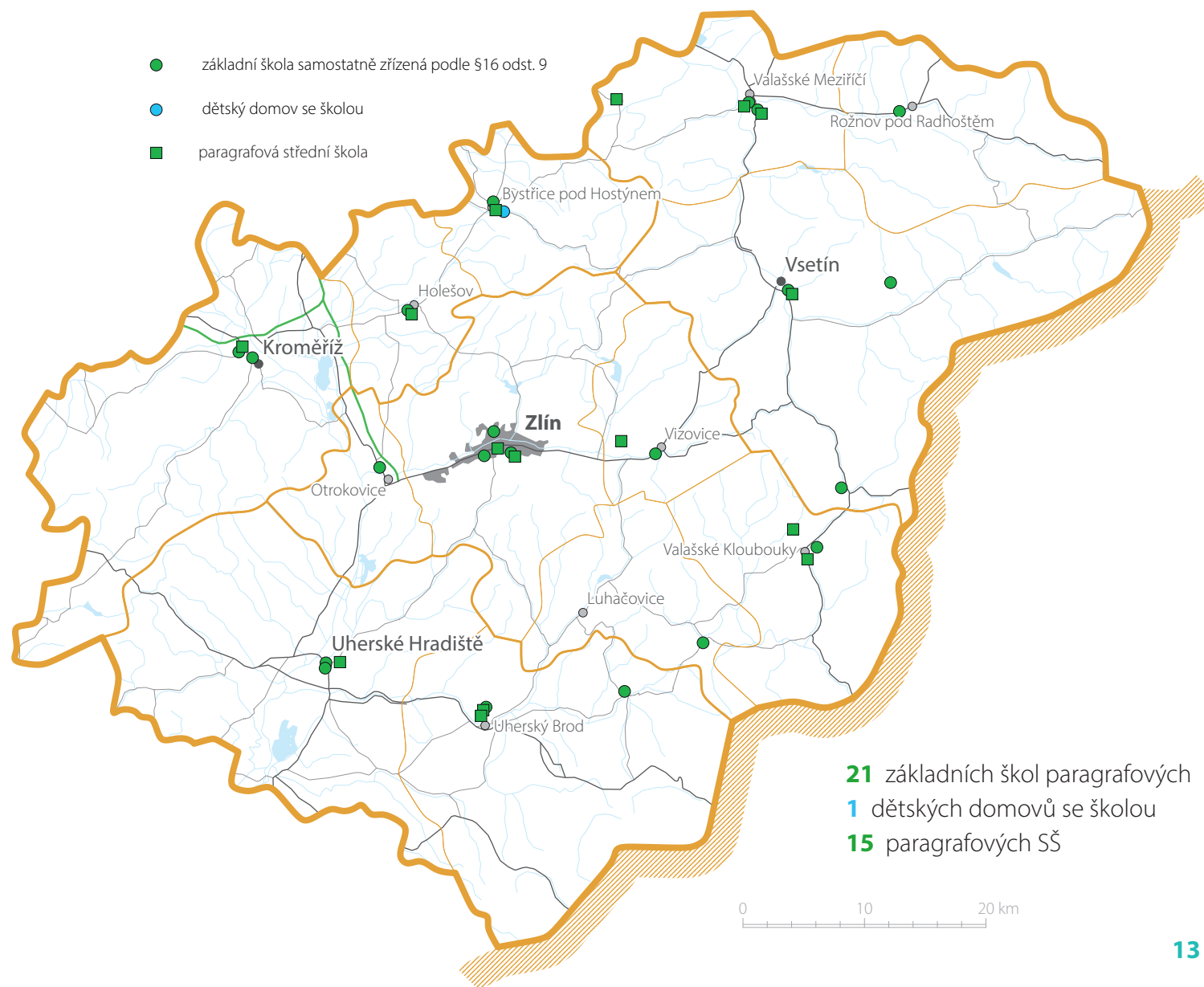
Také střední školy se přirozeně koncentrují v jednotlivých městech kraje. V každém z okresů je několik gymnázií, v kraji je zastoupena obvyklá nabídka středních škol (střední školy zdravotnické, obchodní, hotelové, zemědělské, stavební, pedagogická...). V Uherském Hradišti je zřízena Střední škola uměleckoprůmyslová, která má nadregionální charakter, stejně jako Konzervatoř P. J. Vejvanovského v Kroměříži a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově. Součástí 10 středních škol jsou vyšší odborné školy.

3.2 ZŠ A SŠ SAMOSTATNĚ ZŘÍZENÉ PRO ŽÁKY SE ZP

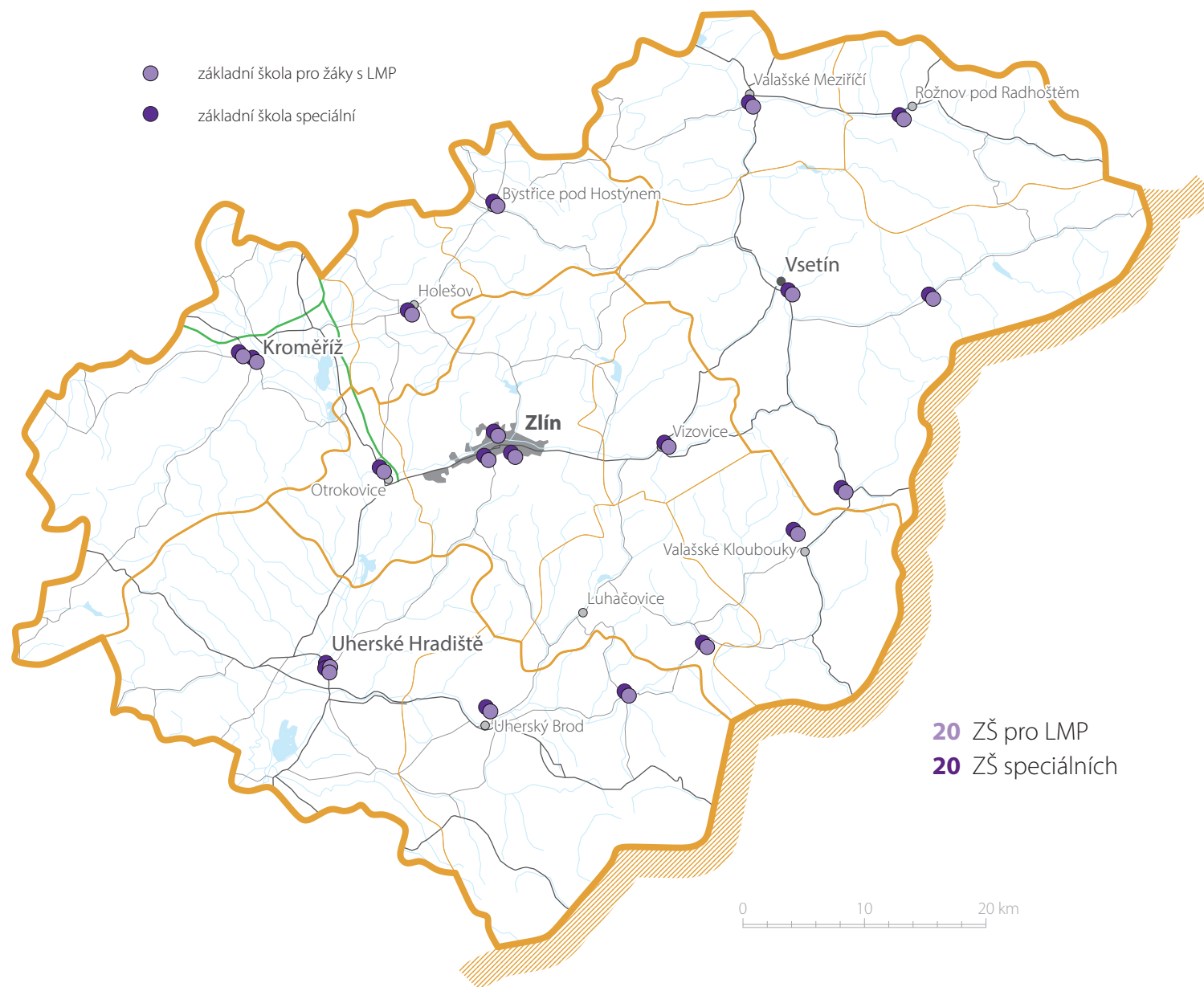
Na území Zlínského kraje je rozložení základních a středních škol zřízených dle § 16 odst. 9 relativně rovnoměrné, s výjimkou západní části kraje, kde se nenachází žádná paragrafová škola. V kraji není žádná běžná škola, která by měla zřízeny paragrafové třídy, a je zde pouze 1 Dětský domov se školou. Základní školy zřízené dle § 16 odst. 9 jsou určeny pro žáky s mentálním postižením, ale nachází se zde i MŠ a ZŠ při nemocnici ve Valašském Meziříčí a MŠ a ZŠ při nemocnici ve Vsetíně. Dále je zde i MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené, a to rovněž ve Valašském Meziříčí.

Paragrafové střední školy v kraji jsou zaměřené na vzdělávání žáků s mentálním postižením – jedná se o praktické školy a odborná učiliště kategorie E. Již zmiňovaná střední škola pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí rovněž nabízí vzdělávací obory kategorie E.

3.3 ZŠ SPECIÁLNÍ A ZŠ PRO ŽÁKY S LMP

Rozložení základních škol pro žáky s lehkým mentálním postižením a základních škol speciálních je v kraji rovnoměrné, a to v počtu 20 a 20 škol. Tyto školy nejsou zastoupeny v západní části kraje. V každém městě, kde se tyto školy vyskytují, je přítomna jak základní škola speciální, tak i základní škola, kam docházejí žáci s lehkým mentálním postižením. Všechny zmiňované školy jsou součástí jednoho subjektu. Nejvíce je tato kategorie speciálního školství zastoupena ve Zlíně, kde se nacházejí 3 školy, a poté v Kroměříži a v Uherském Hradišti, kde jsou vždy 2 školy, které mají třídy pro žáky s lehkým mentálním postižením a třídy ZŠ speciální. Ubytování na internátě nabízí 4 školy, a to ve Zlíně, Valašských Kloboukách, Bystřici pod Hostínem a Holešově.

3.4 STŘEDNÍ ŠKOLY KATEGORIE C: PRAKTICKÉ ŠKOLY

Ve Zlínském kraji se nachází 9 praktických škol. Tyto školy nejsou zastoupeny v Holešově, Bystřici pod Hostýnem, Vizovicích, Rožnově pod Radhoštěm, Luhačovicích a Otrokovcích. Celkově je jejich koncentrace nižší na východě a západě Zlínského kraje. Praktické školy Zlínského kraje nabízejí studium v rámci 4 jednoletých oborů a 6 dvouletých oborů. Lze také tvrdit, že dojezdová vzdálenost do těchto škol je okolo 30 km. Dojíždění ale ztěžuje celkovou situaci, která pak může být náročná jak finančně, tak i časově. Výhodou proto může být internát, který je součástí praktických škol v Kelči, Zlíně, Valašských Kloboukách. Součástí Střední školy hotelové a služeb v Kroměříži je také domov mládeže.

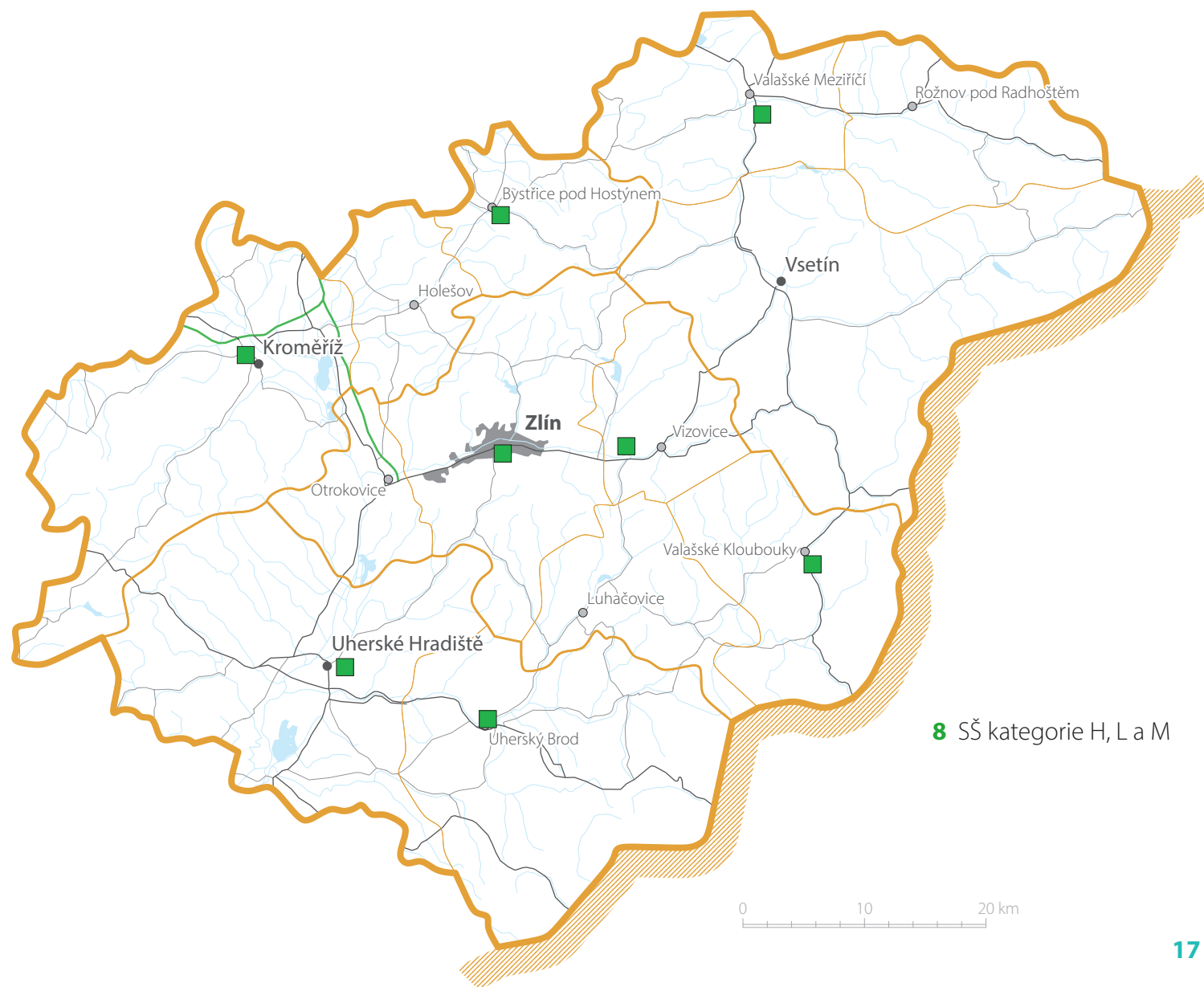
3.5 STŘEDNÍ ŠKOLY KATEGORIE E: UČEBNÍ OBORY

Zlínský kraj nabízí žákům s mentálním postižením učební obory kategorie E v rámci 10 škol. Tyto školy se nacházejí ve městě Zádveřice-Raková, v Kelči, Valašském Meziříčí, Holešově, Uherském Hradišti, Zlíně, Kroměříži, Valašských Kloboukách, Bystřici pod Hostýnem a v Uherském Brodě. Školy nabízející učební obory kategorie E zcela chybí v Rožnově pod Radhoštěm, Vsetíně, Vizovicích, Luhačovicích, Otrokovcích a v západní části kraje. Dojezdová vzdálenost do škol je delší, okolo 30 km, a pro některé žáky může být komplikací nutnost do školy dojíždět (zvláště žákům s nižší mírou sociální adaptability). Proto mohou mít „výhodu“ školy nabízející ubytování v domově mládeže či na internátu. Domovy mládeže jsou součástí škol v Kroměříži, Valašských Kloboukách, Bystřici pod Hostýnem a Uherském Brodě. Internáty jsou zřízeny ve školách v Kelči, Valašském Meziříčí, Holešově a Valašských Kloboukách. Žáci se také mohou spoléhat na nabídku učebních oborů v sousedních krajích, týká se to zejména žáků v západní či severovýchodní části kraje.

3.6 STŘEDNÍ ŠKOLY KATEGORIE H, L, M

Ve Zlínském kraji je zřízeno celkem 8 škol, které kromě vzdělávacích oborů kategorie E nabízejí žákům vzdělání v kategoriích H, L, M. I když nepředpokládáme, že by se žáci s mentálním postižením stali žáky maturitních oborů, je u některých z nich reálné pokračování ve studijní dráze v učebním oboru kategorie H a samozřejmě pro žáky s těžkým postižením (bez MP) jsou otevřeny i studijní obory L a M. Tyto školy se nacházejí ve městě Zádveřice-Raková, ve Valašském Meziříčí, Uherském Hradišti, Zlíně, Kroměříži, Valašských Kloboukách, Bystřici pod Hostýnem a v Uherském Brodě. Dojezdová vzdálenost do škol je okolo 30 km. Stejně jako u učebních oborů kategorie E nejsou studijní obory H, L a M žákům s mentálním postižením nabízeny v tak hojné míře jako základní školy. Žáci tak často musejí do škol dojíždět, proto jsou výhodou domovy mládeže či internáty. Internát je zřízen při střední škole ve Valašském Meziříčí a domovy mládeže při středních školách v Kroměříži, Valašských Kloboukách, Bystřici pod Hostýnem a v Uherském Brodě.

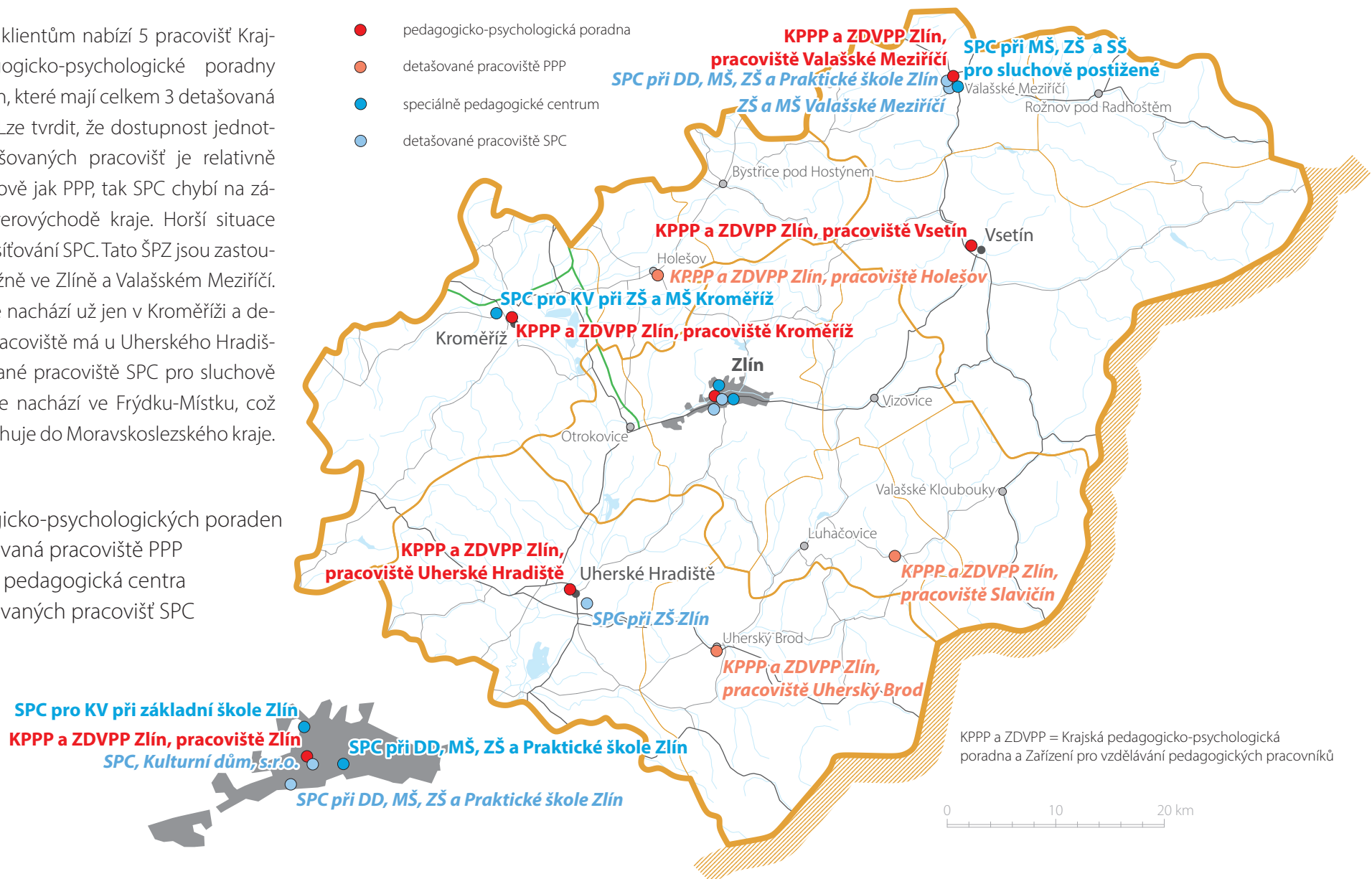

3.7 ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

Zlínský kraj klientům nabízí 5 pracovišť Krajské pedagogicko-psychologické poradny a ZDVPP Zlín, které mají celkem 3 detašovaná pracoviště. Lze tvrdit, že dostupnost jednotlivých detašovaných pracovišť je relativně dobrá. Celkově jak PPP, tak SPC chybí na západě a severovýchodě kraje. Horší situace panuje v zasíťování SPC. Tato ŠPZ jsou zastoupena převážně ve Zlíně a Valašském Meziříčí. Další SPC se nachází už jen v Kroměříži a detašované pracoviště má u Uherského Hradiště. Detašované pracoviště SPC pro sluchově postižené se nachází ve Frýdku-Místku, což však už zasahuje do Moravskoslezského kraje.

- 5** pedagogicko-psychologických poraden
- 3** detašovaná pracoviště PPP
- 4** speciální pedagogická centra
- 5** detašovaných pracovišť SPC

- pedagogicko-psychologická poradna
- detašované pracoviště PPP
- speciálně pedagogické centrum
- detašované pracoviště SPC

kapitola 4 **SOCIÁLNÍ SLUŽBY V KRAJI PODÍLEJÍCÍ SE NA PODPOŘE OSOB S TĚŽKÝM ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM**

4.1 Sociální rehabilitace (SR), sociálně aktivizační služby (SAS), sociálně terapeutické dílny (STD)

4.2 Centra denních služeb (CDS), denní stacionáře (DS)

4.3 Týdenní stacionáře (TS), domovy pro osoby se zdravotním postižením (DOZP), chráněná bydlení (CHB), podpora samostatného bydlení (PSB)

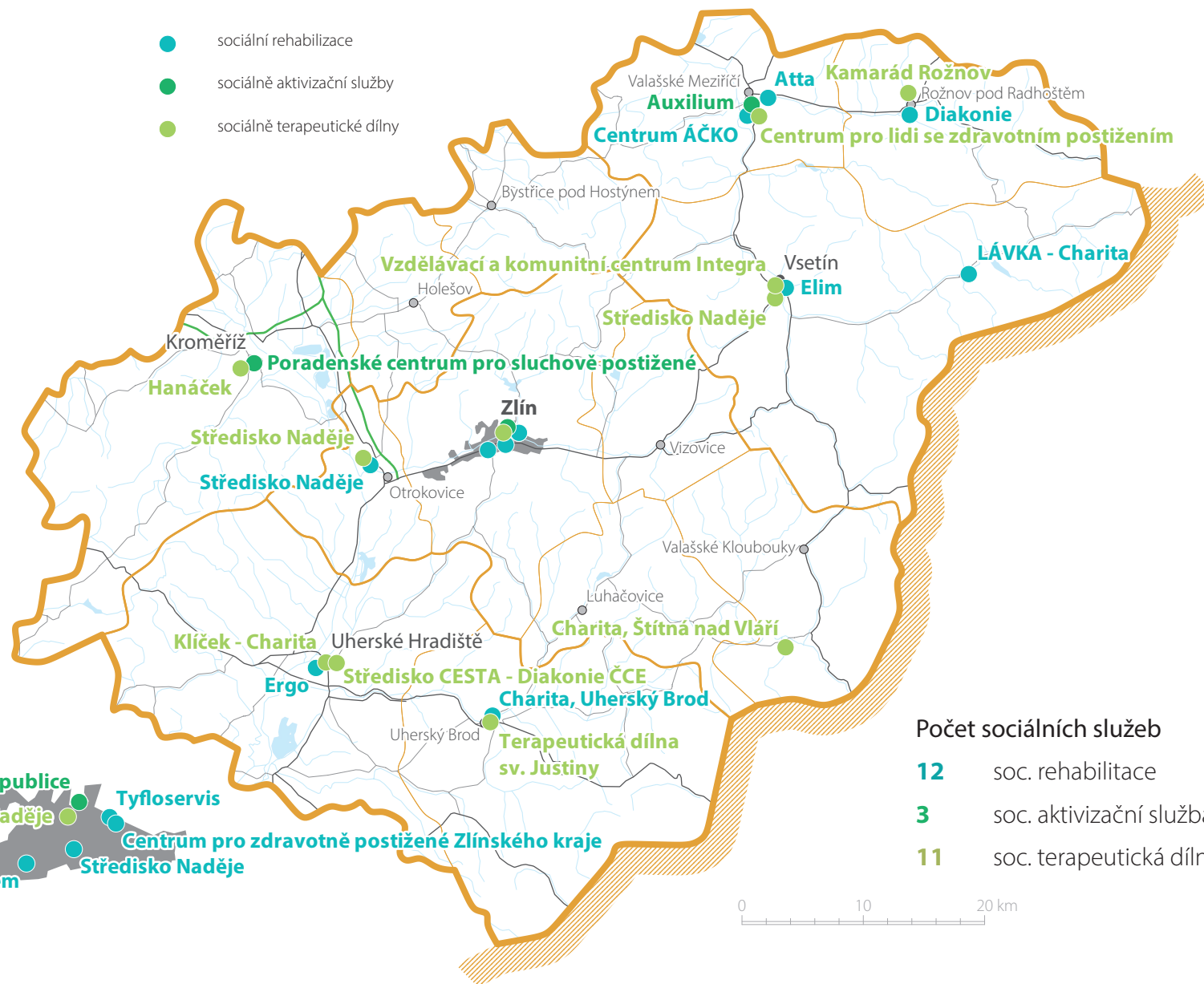
4.4 Odlehčovací služby (ODLS), osobní asistence (OSA)

4.5 Národní rada pro zdravotně postižené (NRZP) a odborné sociální poradenství

4.1 SOC. REHAB., SOC. AKT. SLUŽBY A SOC. TERAP. DÍLNY

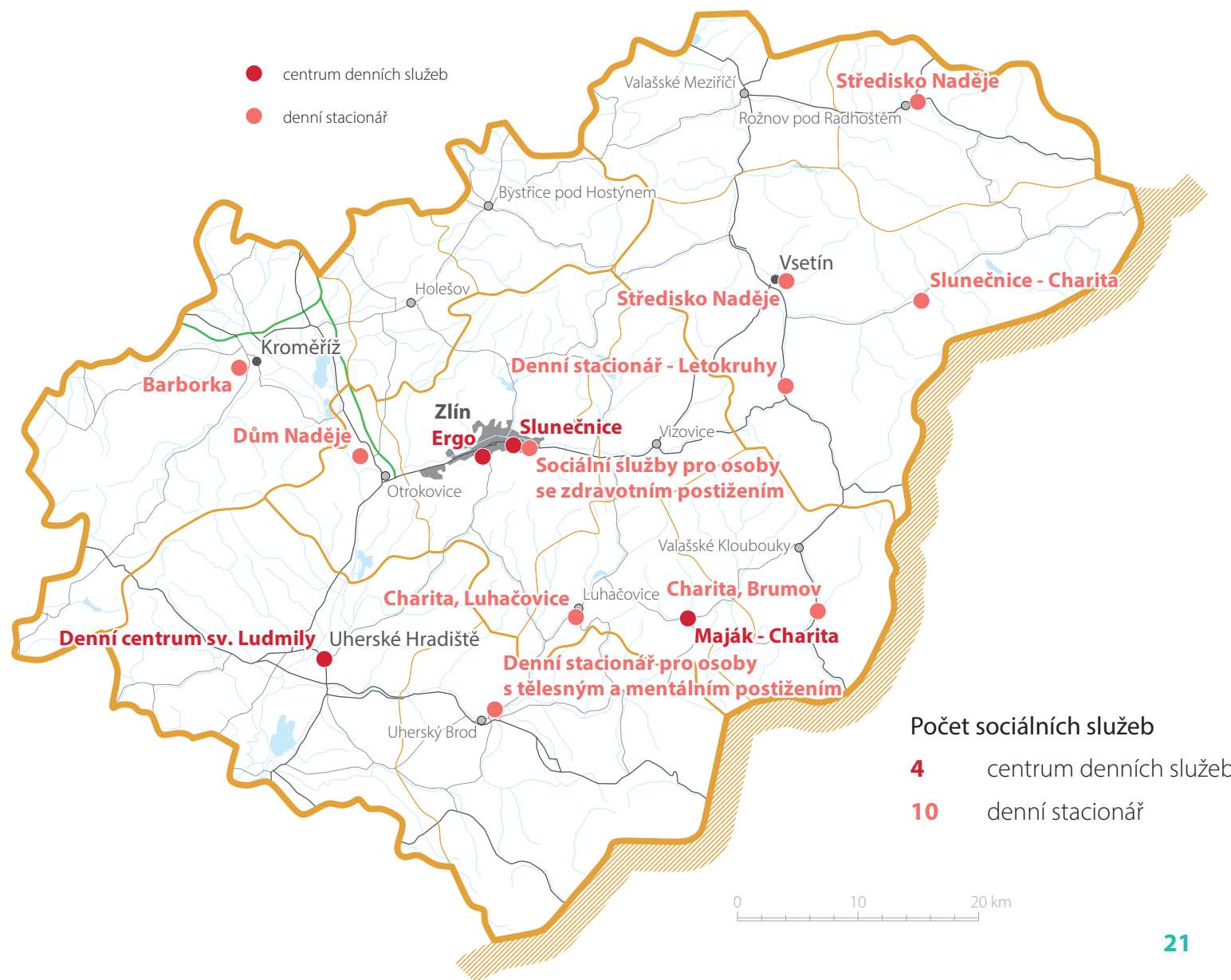
Ve Zlínském kraji se nachází celkem 26 sociálních služeb. Z toho 12 SR; pouze 3 SAS a 11 STD. Největší zastoupení nacházíme tradičně v krajském městě – 4x SR, 1x SAS a 1x STD a jeho okolí. Další zastoupení těchto specifických orientovaných sociálních služeb zaměřených na nácvik potřebných dovedností směřujících k dosažení co největší samostatnosti, soběstačnosti a zvýšení pracovního uplatnění daného jedince, v severní části kraje – Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm, Vsetín a Nový Hrozenkov.

V západní části pak okresní město Kroměříž. Na jihu Uherské Hradiště, Uherský Brod a Štítná nad Vláří. Absenci nacházíme v Holešově, Bystřici pod Hostýnem, dále ve Vizovicích, Valašských Kloboucích či Luhačovicích. V této oblasti je pouze 1 STD ve Štítné nad Vláří.

4.2 CENTRA DENNÍCH SLUŽEB A DENNÍ STACIONÁŘE

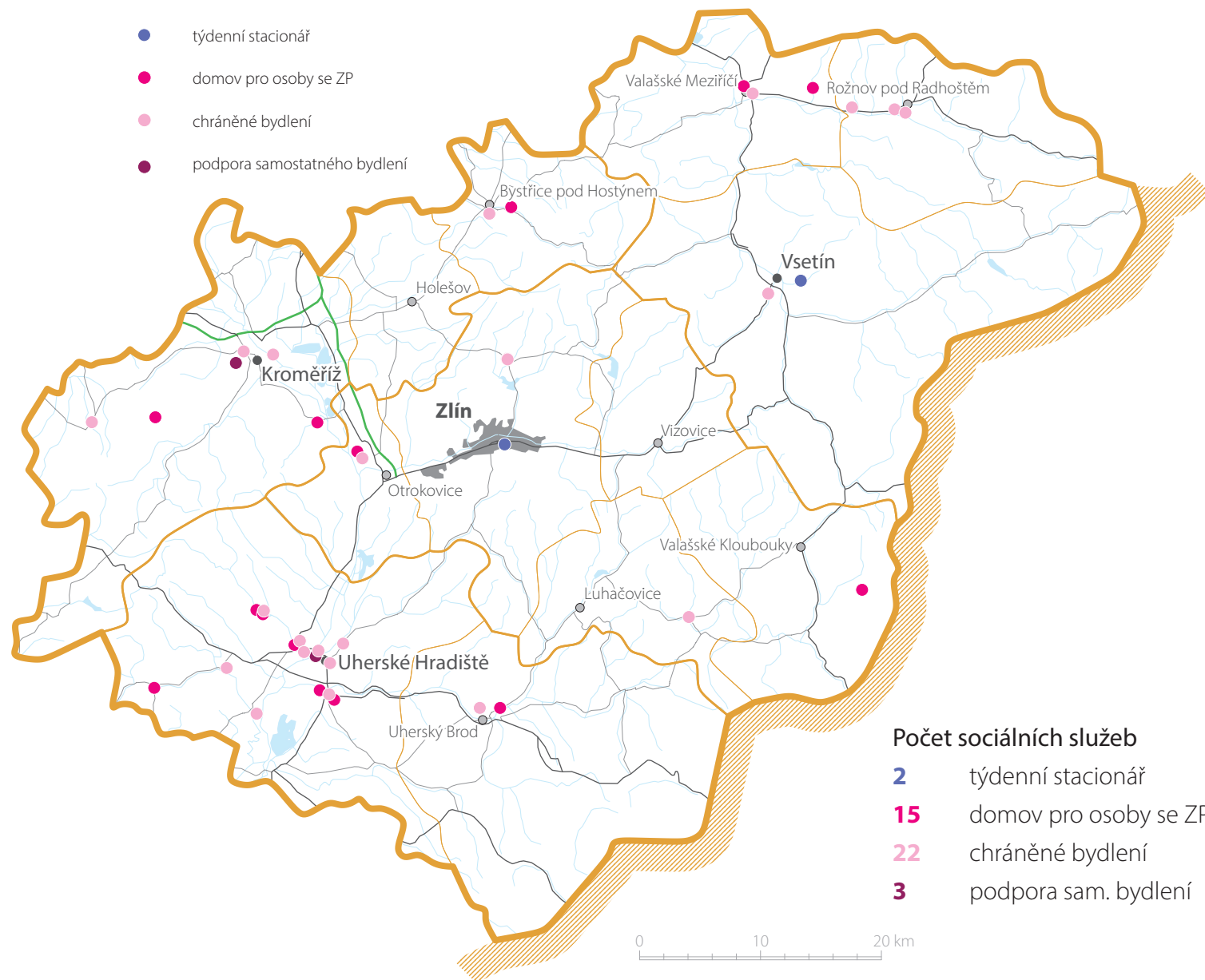
Relativně početné zastoupení předchozích služeb (SR, SAS a STD) je v kontrastu s možnostmi, které v kraji pro cílovou skupinu osob se ZP nabízejí ambulantně koncipovaná centra denních služeb či denní stacionáře. Těch se zde nachází v celkovém součtu pouze 14 (10 DS a 4 CDS). Jak je na první pohled patrné, určitá část je koncentrována do krajského města. Další jsou pak v kraji rozmístěny různě a sporadicky. Na severu pouze 1x DS v Rožnově pod Radhoštěm, dále pak ve Vsetíně, Halenkově a Valašské Polance. Jižní část je obsazena v Luhačovicích, Brumově-Bylnici a Slavičíně. Následuje Uherský Brod a Uherské Hradiště. Výčet pak uzavírá Kroměříž. Severovýchod (Holešov, Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí) je těmito službami zcela neobsazen. Nejbližší zastoupení je až v sousedním Olomouckém kraji (Přerov) – 1x CDS a 2x DS. Absence uvedených služeb je i ve Vizovicích či Valašských Kloboukách.

4.3 TS, DOZP, CHB a PSB

Pobytové sociální služby, jak již napovídá název, kombinují činnosti podporující soběstačnost, zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu včetně možnosti celoročního ubytování. Ty jsou ve Zlínském kraji zastoupeny v celkovém počtu 42 zařízení. V rámci typů pobytových služeb převažují CHB (22), dále pak DOZP (15), PSB (3) a TS (2). Výraznou kumulaci pobytových sociálních služeb lze spatřovat v oblasti Uherského Hradiště a okolí, kde došlo, kde došlo k transformaci sociálních služeb v rámci deinstitucionalizace (DOZP Velehrad Salašská), dále pak Uherský Brod (1 DOZP a 1 CHB). Na severu kraje je důležité zmínit oblast kolem Rožnova pod Radhoštěm a jeho okolí, kde rovněž proběhl proces transformace pobytových sociálních služeb (DOZP Zašová). Další pobytové služby se nachází ve Valašském Meziříčí, Bystřici pod Hostýnem, Kroměříži a jeho okolí. V krajském městě se pak nachází pouze 1x TS, v jeho okolí se pak nachází celkem čtyři pobytové sociální služby. Jedna pobytová sociální služba je ve Slavičíně a v Nedašově u Valašských Klobouk. Místa jako jsou Holešov, Vizovice, Luhačovice nejsou těmito službami osazena vůbec

22

4.4 ODLEHČOVACÍ SLUŽBY A OSOBNÍ ASISTENCE

Ve Zlínském kraji se nachází celkem 29 registrovaných služeb (14 ODSL a 15 OSA) nabízejících sociální služby pro danou cílovou skupinu – tj. podpora je poskytována v přirozeném sociálním prostředí daného jedince (OSA), případně ambulantní/terénní formou (ODSL). Jak je patrné, tyto služby jsou v daném kraji zastoupeny ve Zlíně (3x OSA), Vsetíně (2x OSA a 2x ODSL). V severní části kraje pak ve Valašském Meziříčí, Rožnově pod Radhoštěm, Novém Hrozenkově či Valašské Bystřici. Ve východní části kraje se nachází 3x OSA (Valašské Klobouky, Slavičín, Pozlovice). Dalších 5 ODSL se nachází v okolí Uherského Hradiště a Uherského Brodu. V jihovýchodním cípu kraje je pak ODSL ve Strání. V západní části kraje je v Kroměříži odlehčovací služba a ve Zdounkách služby osobní asistence. Na severozápadě najdeme OSA v Bystřici pod Hostýnem. V následujících částech kraje – Holešov, Vizovice, Koryčany, Uherský Ostroh, Chropyně, Kelč aj. – možnost využívat podporu přes OSA či ODSL osobám se zdravotním postižením chybí úplně.

4.5 NRZP A ODBORNÉ SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ

Národní rada pro osoby se zdravotním postižením ČR má sídlo v Otrokovicích. Poradna poskytuje bezplatné odborné poradenství nejen pro osoby se zdravotním postižením, ale i pro seniory a pečující osoby. Spolu s dalšími bezplatnými poradnami v kraji pomáhá lidem v nepříznivé situaci zorientovat se v nabídce služeb a řešit současný stav. Pobočky organizací poskytujících odborné sociální poradenství nalezneme v 8 městech napříč Zlínským krajem (Zlín, Otrokovice, Kroměříž, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Vsetín, Nový Hrozenkov, Valašské Meziříčí). V jihovýchodní oblasti kraje podél slovenských hranic, zejména v okolí Valašských Klobouků a Luhačovic, služba odborného sociálního poradenství zcela chybí. Obyvatelé regionu musí vycestovat do nejbližšího Uherského Brodu, Zlína či Vsetína. Podobná situace je i v západní části kraje, zde je nedostupnější město Kroměříž. Díky dálnici D1 je zajištěna dobrá dostupnost do Jihomoravského kraje. Zlínský kraj sousedí na severu s Olomouckým krajem a na severovýchodě s Moravskoslezským krajem, v nichž je dobrá síť služeb pro cílovou skupinu.

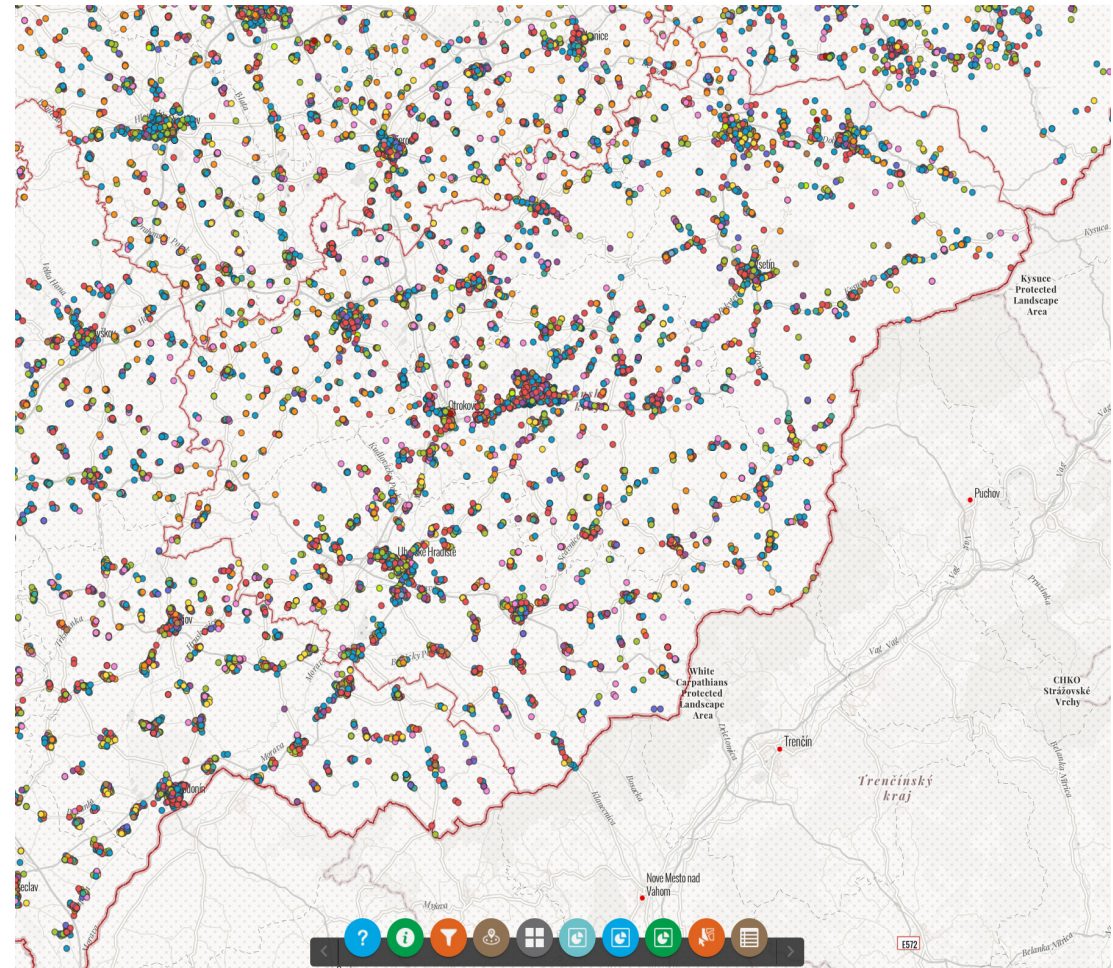
kapitola 5 **AKTIVITY DALŠÍCH ORGANIZACÍ V KRAJI ZAMĚŘENÝCH NA PODPORU OSOB S TĚŽKÝM ZP**

5.1 Neziskový sektor podílející se na podpoře osob s těžkým zdravotním postižením (TP)

5.2 Místní akční skupiny (MAS)

5.1 NEZISKOVÝ SEKTOR PODÍLEJÍCÍ SE NA PODPOŘE OSOB S TP

Na celém území kraje je registrováno více než 6 400 nestátních neziskových organizací situovaných okolo větších měst na Zlínsku, Kroměřížsku, Vsetínsku, u Valašského Meziříčí a Rožnova, Uherského Hradiště a Uherského Brodu. Naopak menší koncentrace NNO je v západní, jižní a jihovýchodní části kraje. Největší podíl z celkového počtu NNO v kraji tvoří organizace zabývající se zájmovou činností (1 678 organizací), sportem (1 458) a vzděláváním (509), naopak nejnižší počet neziskových organizací představují poskytovatelé sociálních služeb (52) spolu s profesními organizacemi (29). Další NNO ve Zlínském kraji se zabývají kulturou (449), 417 sborů dobrovolných hasičů tvoří významnou složku v menších obcích (věnují se dětem a mládeži, rozvíjí pohybové a kulturní aktivity v obcích). V kraji je 239 náboženských a církevních organizací (dobrovolnictví, práce s dětmi, mládeží, OZP, seniory, rizikovou mládeží či etnickými skupinami, dále nabízejí např. volnočasové a pobytové akce, doučování a hlídání dětí). Až 220 organizací má politické zaměření (politická hnutí a strany, MAS, nadace, fondy aj.), cca 800 organizací má nejednoznačný účel (zabývají se místním a regionálním rozvojem v kraji).

<https://muni.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=0d587bc3e7f646d78bb4389c332db1fd>

5.2 MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY

Ve Zlínském kraji nalezneme 17 MAS s obcemi na území kraje a další 3 MAS, které působí na území dvou krajů současně. Na severozápadě Zlínského kraje to jsou MAS – Partnerství Moštěnka a MAS Střední Haná, které spadají do Olomouckého kraje. Na jihu Zlínského kraje pak zasahuje MAS Horňácko a Ostrožsko s působností v Jihomoravském kraji. MAS ve spolupráci se Zlínským krajem tvoří krajskou síť a s pomocí různých operačních programů metodou LEADER podporují rozvoj soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy, školství, neziskových organizací, sociálních služeb a volnočasových aktivit, environmentální a kulturní výchovy. V rámci MAP (místní akční plán) probíhá hledání inovativních řešení pro podporu nejen inkluzivního vzdělávání žáků s TP. Dlouhodobé strategické plány MAS pomáhají diagnostikovat silné a slabé stránky, rizika a příležitosti cílové skupiny v daném regionu. MAS se též podílejí (i finančně) na plánování a rozvoji sociálních služeb. Významné je mezinárodní partnerství v rámci EU a dalších zemí světa. Dobrým příkladem je přeshraniční spolupráce se Slovenskem.

kapitola 6 **PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI A KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ PRO OSOBY S TĚŽKÝM ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V KRAJI**

6.1 Úřady práce a Informační poradenská střediska

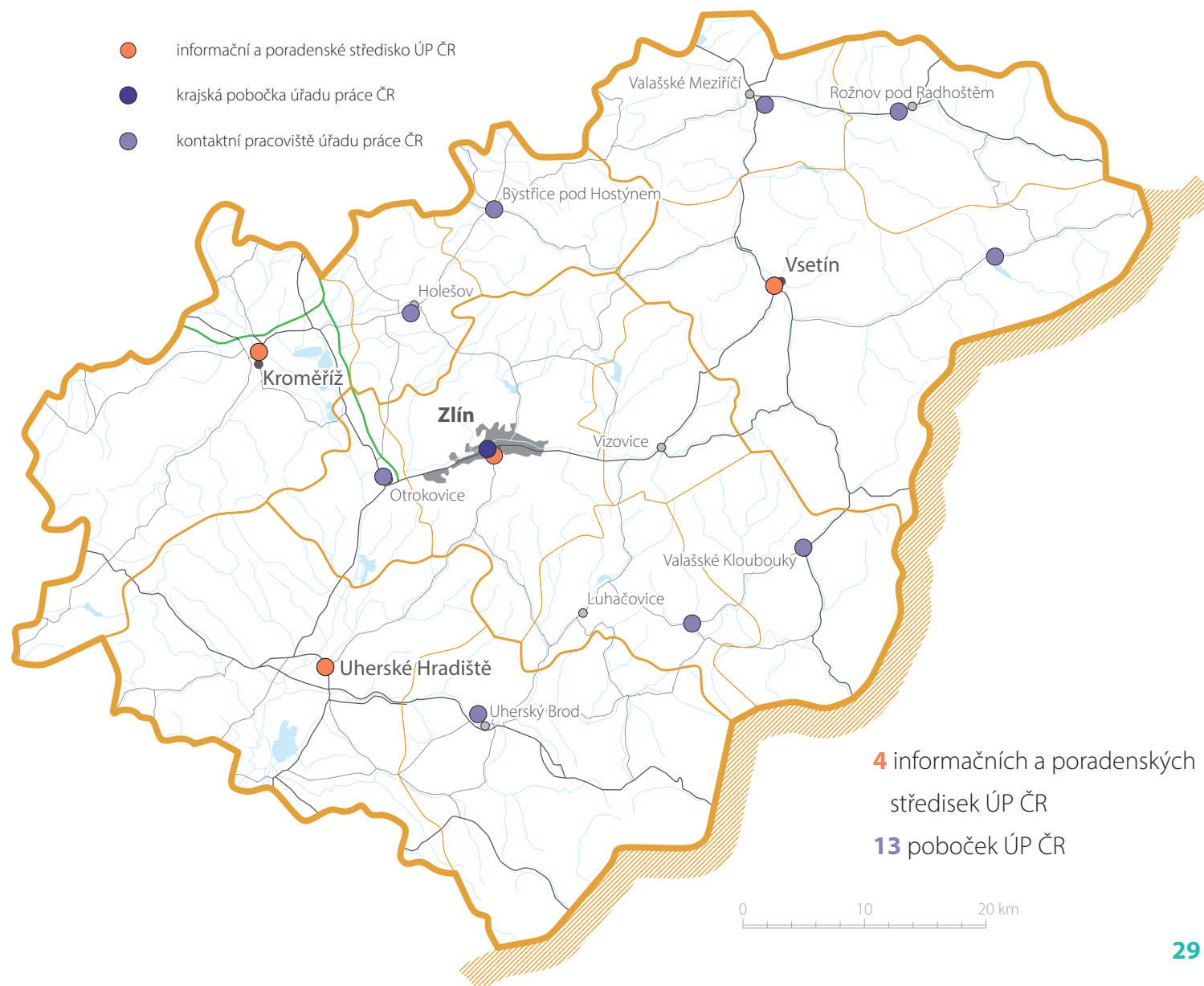
6.2 Sociální podniky

6.3 Deset největších zaměstnavatelů v kraji

6.1 ÚŘADY PRÁCE A INFORMAČNÍ PORADENSKÁ STŘEDISKA

Informační a poradenská střediska pro volbu a změnu povolání (IPS) jsou v kraji zastoupena ve 4 městech – ve Zlíně, Kroměříži, Uherském Hradišti a Vsetíně, tj. ve městech s více než 20 000 obyvateli. Zároveň se jedná o okresní města. Absenci IPS lze spatřovat ve městech Valašské Klobouky, Bystřice pod Hostýnem, Karolinka a Rožnov pod Radhoštěm a v okrajové části na západě kraje. Popis náplně práce IPS včetně kontaktních údajů najdete na: <https://www.uradprace.cz/web/cz/poradenstvi-zlin>. Krajská pobočka Úřadu práce ČR je tradičně zastoupena v krajském městě, tedy ve Zlíně.

Kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR jsou ve Zlínském kraji zastoupena v 13 městech – Zlín, Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Karolinka, Kroměříž, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Slavičín, Uherské Hradišti, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí a Vsetín. Kromě měst Bystřice pod Hostýnem, Karolinka, Slavičín a Valašské Klobouky jde o města s více než 10 000 obyvateli. Pokrytí absentuje v oblasti okolí Vizovic a v západní části kraje.

6.2 SOCIÁLNÍ PODNIKY

Ve sledovaném kraji se nachází celkem 12 provozoven sociálních podniků (SP) v 8 městech – Uherské Hradiště, Kroměříž, Otrokovice, Vsetín, Slavičín, Valašské Meziříčí, Zlín a Lužkovice. Údaj však nemusí být definitivní, neboť dosud neexistuje právní ukotvení SP, respektive povinnost daný SP evidovat ve veřejně dostupné databázi. Uvedené SP se zaměřují na zahradnické a farmářské práce, prodejní činnost, pekařství a cukrářství, průdelenské služby, zpracování ovoce, provoz kavárny, úklidové služby, výrobu potravin z čokolády, šicí dílnu a kompletační práce či na výrobu dárkového zboží.

6.3 DESET NEJVĚTŠÍCH ZAMĚSTNAVATELŮ V KRAJI

Největší zaměstnavatelé jsou rozmístěni téměř po celém Zlínském kraji. Mezi 10 největších zaměstnavatelů patří Continental Barum, s.r.o. v Otrokovicích, Česká zbrojovka v Uherském Hradišti, On Semiconductor Czech Republic, s.r.o. v Rožnově pod Radhoštěm; Fatra, a.s. v Napajedlech, Aircraft Industries, a.s. v Kunovicích, Kayaku Safety Systems Europe, a.s. ve Vsetíně, Deza, a.s. ve Valašském Meziříčí, Austin Detonator, s.r.o. ve Vsetíně, MP Krásno, a.s. ve Valašském Meziříčí a Slovácké strojírny, a.s. v Uherském Brodě. Kromě města Napajedla, které má 7 000 obyvatel, se jedná o města s počtem obyvatel nad 10 000. Ve Zlínském kraji se největší zaměstnavatelé zaměřují na výrobu pneumatik, výrobu zbraní a střeliva, výrobu elektronických součástek, výrobu plastových výrobků, výrobu letadel, výrobu výbušnin, výrobu chemických látek, výrobu masných výrobků či výrobu kovodělných materiálů.

ZÁVĚR

Uvedená analýza znázorňuje geografické umístění škol vzdělávajících žáky s těžkým postižením a podpůrných poradenských služeb pro jejich žáky ve Zlínském kraji. Dále uvádí geografické rozmístění vybraných sociálních služeb, které jsou zásadní pro zachování kvality života těch osob s těžkým postižením, které nenajdou své uplatnění na trhu práce.

Data týkající se školství jsou aktuální k lednu 2022. Jejich zdrojem byly kromě rejstříku škol zejména školní webové stránky. Bylo poměrně komplikované zjistit všechna uváděná data, neboť struktury webových stránek jednotlivých škol nejsou samozřejmě totožné. V další fázi sběru dat bylo proto využito místní znalosti odborníků z jednotlivých regionů. Snahou autorů bylo zajistit co nejvyšší počet relevantních dat, přesto je možné, že v některých jednotlivostech nemusí být data úplná.

Za zajištění informací týkajících se sociálních služeb v jednotlivých krajích patří díky především metodikům CTP v jednotlivých krajích. Analytickou činností, kombinující práci s oficiální databází registru poskytovatelů sociálních služeb, rešerše oficiálních webových stránek daných služeb i telefonické kontaktování, se jim podařilo vybrat a představit přehled pouze těch služeb, které jsou v daném kraji osobám s těžkým postižením přímo určeny. Vzhledem k dynamičnosti služeb poskytovaných v této oblasti se mohou i zde objevit dílčí nesrovnalosti.

Za informace týkající se služeb poskytovaných neziskovými organizacemi děkujeme především Mgr. Markétě Nešporové a jejím kolegům z Odboru pro sociální začleňování MMR ČR.

Data týkající se zaměstnanosti osob s těžkým postižením byla získána na základě úzké spolupráce s vybranými pracovníky Úřadu práce ČR, jimž patří naše velké poděkování. Mapa sociálních podniků byla sestavena na základě volně dostupného adresáře (<https://ceske-socialni-podnikani.cz/>) sociálních podniků v ČR s následným kontaktování každého z nich. Díky tomu vznikl unikátní soubor jen těch sociálních podniků, které poskytují podporu osobám s těžkým postižením. I přes všechny dílčí nedostatky, které se mohly v tak širokospektrálním zaměření analýz napříč mnoha resorty vyskytnout, věříme, že předkládaná Analýza přinesla plastický informačně-geografický obraz možností a služeb, které lze osobám s těžkým postižením ve Zlínském kraji nabídnout.

Kolektiv autorů